

Skånsk Landtmannatidning

Mönsterhönsgårdar.

Af V. Borg.

Vid Boteredssjöns södra ända, cirka 4 km. från Öxnereds station, ligga Ramnebergs hönsgårdar, hvilka ägas af hrr Lars Jansson och Gunnar Carls. on. Dessa hönsgårdar hafva af fackmän fått det intrycket, att de äro fullt mönstergilla och tidsenliga samt bland de bäst ordnade och rogrannast skötta i vårt land. De erhöllo ock vid fjäderfäställningen i Jönköping, där vilkoren voro mycket stränga, icke allenast första pris utan dessutom bestyrelsens hederspris och hafva fått förtroendet att vara Sveriges allm. Fjäderfäafvelsförenings afvelscentrum för Leghorn och Buff orpingtonhön.

Om man tror, att en rationell hönsskötsel blott består i att ha en hop höns af åtskilliga raser och färger, hvilka man gifver mat och plockar upp ägg efter, så misstar man sig — det fick undertecknad vid ett intressant besök å Ramneberg erfara.

När hönsskötsel skall bedrivas i större skala, fördras det för det första ett ingalunda obetydligt anläggningsskapital. Ramneberg har t. ex. 2 hus, 50 fot långa, för 500 värphöns, ett hus, 67 fot, för 160 afvelshöns och ett likaledes 67 fot för 900 kycklingar. Till detta senare höra dessutom ett kokrum och ett långt rum för 15 större äggkläckningsmaskiner, rymmande 2,000 ägg. Vidare ett hus för kalkoner, ett nere vid sjön för 100 ankor och 9 flyttbara kycklinghus eller "sommarrvillor".

Hvarför skola afvelshönsen bo så "vråktigt" i fråga om utrymmet i jämförelse med värphönsen, frågar man säkerligen. Jo, då en tupp icke kan härska öfver flera än 20 hönor, är detta det högsta antal, som inhyses i ett logement, hvaremot värphönsen kunna vara 2 till 3 gånger denna mängd tillsammans, emedan de stackarna icke få ha någon manlig individ i sitt sällskap. Orsaken härtill är att de värpa lika bra utan tupp och så stå sig dylika "faderlösa" ägg betydligt längre.

Hönshusen å Ramneberg hafva cementgolf och en mycket präktig och ändamålsenlig inredning. Ett stort modernt hönseri kräfrer dessutom en hel del apparater för mat, vatten, värpning och proffning af äggen samt sittstänger, varmrum för kycklingarne eller s. k. fostermodrar, kontrollvärplådor, maskiner för matning af slaktdjuren m. m. Vattenbehållarne leverera rent friskt vatten automatiskt efter behov och sittstängerna ligga med sina ändar i fotogenbehållare för utestängande af ohyra. När jag så nämner, att hönsen bestå af acetylgasbelysning, tycker man kanske att lyxen går bra långt, då de hvarken ha aftontidningar att läsa eller någon vidlyftig toalet att göra, då vare sig de flyga ned eller upp. Nej, äfven belysningen står i äggproduktionens tjänst, dock icke så som om man skulle lura hönorna med att göra natten också till

dag och de skulle lägga två ägg på dygnet, utan på det att ty och emedan lättja och sömnaktighet skola förekommas. Man tycker väl, att en höna, som får må godt och lata sig, skulle värpa bra, men det är alldeles tvärt om. En höna skall hållas i arbete och rörelse och får icke sova mera än nödigt — dock betydligt utöfver en s. k. tupplur — så värper hon bättre. Därför är under den mörka årstiden ljuset tändt till kl. 8 om aftonen och tändes åter kl. 7 om morgonen. För att hönorna skola få "äta sitt bröd i sitt anletes svett" strös säd i den på golfvet liggande torfmullen och halmen, hvarjämte i ett snöre ett stycke öfver golfvet hänges ett kälhufvud eller andra grönsaker, hvaraf hönorna icke kunna taga sig en bit utan ett duktigt hopp. Det är därför ett ständigt spralande och hoppande från morgon till kväll. Där syns tydligen "arbetets välsignelse". Det nämndes här ofvan, att kycklingarna skola ha sommarvillor. Det låter onekligen som en öfverdådig lyx, men är en ren praktiskt ekonomisk anordning. Till den lilla "villan" hör ett med stålträdsnät inhägnadt område, där kycklingarna få arbeta gräset och för resten allt hvad som behagar dem. När de gjort rent hus, flyttas lätt och behändigt villan och stängslet till ett annat område.

Såsom af ofvanstående synes är anläggningen af en hönsgård rätt kstbar, men äfven uppsättningen af rena racehöns af bästa slag är ej heller billig. Tuppar (gifvetvis inga "bondtuppar") för 30 till 40 kr. stycket äro ingalunda något ovanligt, och afvelsagg till 35, 50 å 75 öre ej håller något ockrarepris. Det meddelades att en familj på tupp och 10 hönor har af en hönsgård i hvard land betalts med 500 kr. och ändock värpa hönorna inga "guldägg". Vid Ramneberg hålls hvit Leghorn hvilka äro mycket goda värpare, men ha mindre kroppsbyggnad, samt Buff Orpington och Plymouth Rock, hvilka äro rätt goda värpare samt dessutom på grund af sin st. lek fördelaktiga slaktdjur. Dessa passa bäst för allmänheten. De öfriga fjäderfäna utgöras af Bronzkalkoner och Pekingankor. Vill man ha goda värphöns måste racerna hållas absolut rena, men för slakt äro korsningar fördelaktiga.

"Utan ägg blir ingen höna
Utan höna intet ägg,
Skaptes då väl först en höna,
Eller skaptes först ett ägg".

är den kvistiga frågan, men då vi nu skola följa en hönas tillvaro i ett förstklassigt hönseri, gå vi ut från ägget. Det lägges i en äggkläckningsmaskin, som genom en lampa och en automatisk regulator hålles vid en bestämd värmeegrad. På en pappetikett antecknas inläggningsdagen samt de dagar då äggen skola undersökas och vändas och då kläckningen sker, som inträffar eter precis 21 dagar. Undersökningen värkställes på femte dagen och då ser man hvilka ägg, som äro befruktade och lämna kycklingar. De öfriga borttagas, men äro därlör ingalunda några

"rötägg" utan ännu fullt användbara till föda, men säljas naturligtvis inte.

När kycklingarna blifvit kläckta och fått torka i maskinen, släppas de små söta gula krypen in i en "fostermor", en uppvärmd låda, där de dock genom en praprianordning kunna kila ut och in efter behag. De i Februari, Mars och April kläckta kycklingarna, som äro afsedda för värpning — för slakt kläckes hela året — börja värpa i September och Oktober och samtidigt få de en nummerplåt om ena foten. Hvarje höna har sitt konto och det föres noga bok öfver hennes värpning, hvilket är mycket lätt på grund af de själfstängande värpburna. Men ej nog härmed. På hvarje ägg skrives hönans nummer och värpdagen för att sedan kunna kontrollera hvilka hönor, som lägga de bästa kyckling- eller afvelsåggen. Det är alltså icke något litet jobb att noggrannt sköta ett stort hönseri.

Skulle en höna under första året icke ha nått upp till minst 100 ägg, är hon skoningslöst dömd till döden, sättes i en bur, gödes och slaktas. De öfriga få ytterligare ett år på sig, då de måste arbete sig upp till minst 160 ägg för att blifva upphöjda till heder och värdighet af avelshönor för släktets forplantning. Prima värpare leverera 200 ägg. Endast äggen efter de bästa hönorna användas och säljas som afvelsagg. Man kan därför vara förvissad om att man å Ramneberg erlärer ägg efter strängt urval af de bästa och säkraste djuren.

Efter 2½ år slaktas alla hönorna, emedan de då börja aftaga i värpning.

Ägarna till Ramneberg äro värda allt erkännande för den energi och omsorg, hvarmed de sköta sina hönsgårdar, som säkerligen skola bidra till den i hvard land hittills försummade hönsskötselns uppdrivande.

Utom hönseriet drifva hrr Jonsson och Carlsson en betydande råttfällsfabrikation äfvensom biskötsel. Råttfällan Primus säljes öfver nära nog hela världen genom en Hamburgerfirma och tillvärkas i flera tusental pr år, och bruksanvisningar finnas för den skull på en hel del tungomål. Jämte fällor tillvärkas bikupor och kontrollvärplådor.

Bigården liknar en mycket regelbunden, likformigt byggd stad.

Jag anser mig böra nämna, att den ene af ägarne s.uderat hönsskötseln vid de förnämsta hönsgårdarne i Sverige och den andre tagit kännedom om hönsskötseln i Tyskland.

(Ur "För landtmannahem".)

Då Herkules hade fullbordat sina tolf arbeten, fanns det visst folk, som rynkade på näsan och sade: "Hvad. blott ett dus-sin?"

*

Genom nöjen hafva flera människor förolyckats än genom arbete.